



Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

УДК 342.97

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15243146>

**Вплив міжнародних антикорупційних стандартів на адміністративне
законодавство України**

Сірко Вікторія Сергіївна

к.ю.н., доцент,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін,

Одеський державний університет внутрішніх справ,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4897-3533>

Стариченко Алевтина Олександрівна

майор поліції, доктор філософії «Право»,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін,

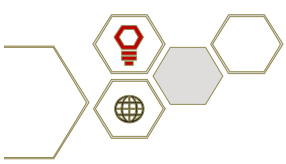
Одеський державний університет внутрішніх справ,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7906-2295>

Прийнято: 06.04.2025 | Опубліковано: 18.04.2025

***Анотація.** У статті детально досліджено вплив міжнародних антикорупційних стандартів на трансформацію адміністративного законодавства України, підкреслюючи їх роль у побудові прозорої та підзвітної системи державного управління. Основною метою є висвітлення того, як інтеграція міжнародного досвіду та практик сприяє формуванню ефективної антикорупційної політики та забезпеченню доброчесності в діяльності органів влади.*

Розглянуто ключові міжнародні документи, які формують основу антикорупційних стандартів, такі як Конвенція ООН проти корупції,



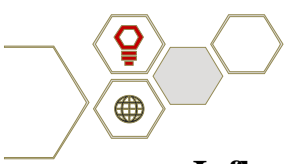
рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO) та Стамбульський план дій з боротьби з корупцією [14]. У статті аналізується їхній вплив на формування стратегічних підходів до реформування адміністративного законодавства України, зокрема через гармонізацію національних норм із міжнародними стандартами. Значна увага приділена механізмам забезпечення прозорості у державному управлінні, етичності поведінки державних службовців та підвищенню рівня підзвітності.

Окремо досліджено діяльність спеціалізованих антикорупційних органів, таких як НАБУ та НАЗК, створених у результаті впровадження міжнародних рекомендацій. Проаналізовано їх внесок у зниження корупційних ризиків, а також розглянуто виклики, з якими вони стикаються, включаючи політичний вплив, обмеженість ресурсів та інституційну спроможність.

У статті висвітлюються переваги та недоліки адаптації міжнародного досвіду до національного контексту України, акцентуючи увагу на важливості забезпечення політичної волі та консолідації зусиль між урядовими структурами та громадянським суспільством. Наведено рекомендації щодо покращення існуючих інструментів запобігання корупції, включаючи активізацію взаємодії із міжнародними інституціями та розширення участі громадян у контролі за діяльністю влади.

Результати дослідження підкреслюють необхідність продовження комплексного реформування адміністративного законодавства, що ґрунтується на міжнародних стандартах. Це сприятиме не лише підвищенню прозорості та ефективності державного управління, але й зміцненню довіри суспільства до інституцій влади, що є важливим чинником сталого розвитку демократичного суспільства.

Ключові слова: антикорупційна політика, корупція, адміністративне законодавство, прозорість, громадянське суспільство, міжнародний досвід, GRECO, ProZorro.



Influence of international anti-corruption standards into the administrative legislation of Ukraine

Sirko Viktoriya

Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative and Legal Disciplines,
Odessa State University of Internal Affairs,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4897-3533>

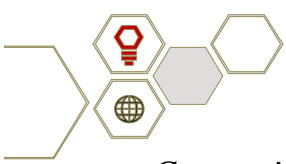
Starychenko Alevtina

Police Major, Doctor of Philosophy in Law,
Associate Professor of the Department of Administrative and Legal Disciplines,
Odessa State University of Internal Affairs,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7906-2295>

***Abstract.** The article thoroughly explores the impact of international anti-corruption standards on the transformation of Ukraine's administrative legislation, emphasizing their role in creating a transparent and accountable system of public administration. The primary objective is to highlight how the integration of international experiences and practices contributes to the formation of effective anti-corruption policies and ensures integrity in the activities of government institutions.*

The study examines key international documents that shape the foundation of anti-corruption standards, such as the United Nations Convention against Corruption, recommendations of the Group of States against Corruption (GRECO), and the Istanbul Anti-Corruption Action Plan. The analysis focuses on their influence in forming strategic approaches to reforming Ukraine's administrative legislation, particularly through harmonizing national norms with international standards. Particular attention is given to mechanisms for ensuring transparency in public administration, ethical behavior of public officials, and enhancing accountability.

The article also investigates the role of specialized anti-corruption institutions, such as the National Anti-Corruption Bureau (NABU) and the National Agency on



Corruption Prevention (NACP), in reducing corruption risks. Their contributions to implementing effective preventive mechanisms are assessed, as are the challenges they face, including political influence, resource constraints, and institutional capacity.

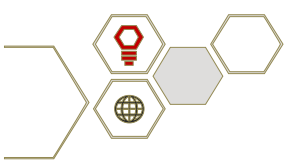
The advantages and drawbacks of adapting international experiences to Ukraine's national context are highlighted, emphasizing the importance of ensuring political will and consolidating efforts between government structures and civil society. Recommendations are provided for improving existing anti-corruption tools, including strengthening interaction with international institutions and expanding citizens' participation in overseeing government activities.

The results of the study underline the necessity of continuing comprehensive reforms of administrative legislation based on international standards. Such reforms would not only enhance transparency and efficiency in public administration but also strengthen public trust in government institutions, an essential factor in the sustainable development of a democratic society.

Keywords: *anti-corruption policy, corruption, administrative legislation, insight, commonwealth, international evidence, GRECO, ProZorro.*

Постановка проблеми. Проблема впровадження міжнародних антикорупційних стандартів в адміністративне законодавство України є надзвичайно актуальною в контексті боротьби з корупцією, яка перешкоджає ефективному функціонуванню державного управління, розвитку економіки та соціальної сфери. Україна, як держава, що прагне до інтеграції в європейський та світовий правовий простір, має зобов'язання щодо імплементації міжнародних антикорупційних стандартів відповідно до ратифікованих міжнародних угод, зокрема Конвенції ООН проти корупції та інших документів Ради Європи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських вчених, які досліджували питання антикорупційних стандартів та їх впливу на законодавство, можна виділити таких: Віктор Трепак – кандидат юридичних

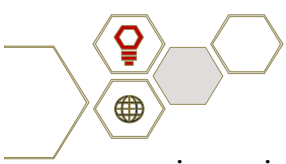


наук, професор кафедри Національної академії Служби безпеки України. Він аналізував міжнародний досвід запровадження антикорупційних заходів та їх адаптацію в Україні. Микола Хавронюк – доктор юридичних наук, автор численних праць з антикорупційної тематики, зокрема щодо правового регулювання та імплементації міжнародних стандартів. Олександр Костенко – досліджував проблеми корупції та протидії їй у контексті адміністративного права. Любов Акуленко – кандидат наук з державного управління, виконавча директорка ГО «Український центр європейської політики». Вона брала участь у дослідженнях, пов'язаних із антикорупційними реформами в контексті інтеграції України до ЄС. Оксана Нестеренко – кандидат юридичних наук, виконавча директорка міждисциплінарного науково-освітнього центру протидії корупції. Її дослідження зосереджені на антикорупційних реформах та їх відповідності європейським стандартам.

За переконанням С.В. Книша демократичні країни світу визнали, що корупція є загрозою стабільності та безпеці суспільства. Корупційні вияви мають негативний вплив на західні суспільства, оскільки підривають демократичні інститути управління і посягають на права людини. Транснаціональний характер корупції вимагає колективної реакції, підкріпленої багатосторонніми діями країн-однодумців. Прикладом таких дій є досвід антикорупційної діяльності Європейського Союзу, набути повноправного членства в якому прагне Україна [7].

Оксана Нестеренко наголошує, що боротьба з корупцією потребує системного підходу, який включає підвищення прозорості, захист викривачів та впровадження ефективних антикорупційних механізмів [15].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Існують нерозв'язані аспекти, пов'язані з інтеграцією міжнародних стандартів у національну правову систему, особливо щодо створення ефективних механізмів, які враховують специфіку адміністративного права України. Державні органи демонструють недостатній рівень готовності до комплексного впровадження антикорупційних заходів, що проявляється у слабкій координації



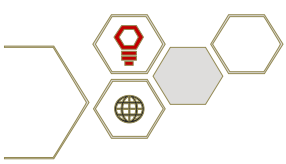
між різними установами. Крім того, спостерігаються соціально-правові проблеми, серед яких низький рівень правової освіченості населення, недостатня інформованість щодо міжнародних стандартів та протидія окремих груп інтересів впровадженню посиленої відповідальності за корупційні дії.

Виклад основного матеріалу дослідження . *Актуальність* теми впливу міжнародних антикорупційних стандартів на адміністративне законодавство України набуває особливого значення у контексті сучасних глобальних і національних тенденцій боротьби з корупцією. Корупція є однією з найбільших загроз для розвитку будь-якої держави, оскільки вона підриває суспільну довіру до органів влади, створює перешкоди для економічного зростання, посилює нерівність та знижує ефективність адміністративного управління. Для України, яка обрала європейський шлях розвитку, формування дієвої антикорупційної політики є важливим аспектом гармонізації національного законодавства із міжнародними стандартами.

Міжнародні антикорупційні стандарти, такі як Конвенція ООН проти корупції, рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO), а також вимоги Європейського Союзу, слугують важливими орієнтирами для розбудови прозорих та ефективних адміністративних механізмів. Ці стандарти спрямовані на забезпечення відкритості державних процесів, встановлення чітких правил для конфлікту інтересів, моніторинг публічних закупівель, а також попередження та покарання корупційних правопорушень.

Україна перебуває у процесі інтеграції міжнародних норм у своє адміністративне законодавство, однак цей процес є складним через численні виклики, включаючи недостатню інституційну спроможність, низький рівень правової культури та опір з боку корумпованих структур. Дослідження впливу міжнародних антикорупційних стандартів дозволяє виявити сильні сторони і недоліки національного законодавства, оцінити ефективність його реформування, а також окреслити перспективи подальшого удосконалення.

Вивчення цієї теми є не лише актуальним з точки зору інтеграції до глобальної антикорупційної системи, але й необхідним для забезпечення



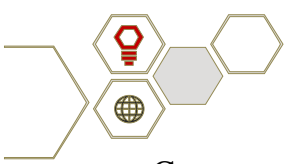
сталого розвитку України як демократичної правової держави. Результати такого дослідження можуть сприяти посиленню прозорості, відповідальності та ефективності державного управління, що є ключовими передумовами успішного розвитку суспільства.

Мета дослідження. Вивчити вплив міжнародних антикорупційних стандартів на формування та розвиток адміністративного законодавства України, визначити основні досягнення, виклики та перспективи їхньої імплементації для вдосконалення механізмів боротьби з корупцією. Проаналізувати зміст і ключові положення міжнародних антикорупційних стандартів, таких як Конвенція ООН проти корупції, рекомендації GRECO та нормативи Європейського Союзу. Дослідити стан адміністративного законодавства України в контексті антикорупційної діяльності. Оцінити вплив міжнародних стандартів на зміни та вдосконалення адміністративно-правового регулювання в Україні.

Корупція є однією з найсерйозніших загроз сучасному світу, що негативно впливає на економічний розвиток, політичну стабільність і соціальну справедливість. У відповідь на цю проблему міжнародне співтовариство створило комплекс антикорупційних стандартів, які спрямовані на боротьбу з корупцією в різних країнах світу.

Одним із основоположних документів у цій сфері є Конвенція ООН проти корупції (UNCAC), яку було прийнято Генеральною Асамблеєю ООН у 2003 році [2]. UNCAC регламентує ключові аспекти антикорупційної політики, серед яких запобігання корупції, криміналізація корупційних діянь, міжнародна співпраця та повернення незаконно отриманих активів. Документ також передбачає створення спеціалізованих органів, що відповідають за реалізацію антикорупційних заходів.

Рада Європи також відіграє важливу роль у формуванні міжнародних антикорупційних стандартів. Група держав проти корупції (GRECO) здійснює моніторинг імплементації антикорупційних заходів у країнах-членах Ради



Європи, надаючи рекомендації щодо вдосконалення законодавства та підвищення ефективності інституційних механізмів. [3].

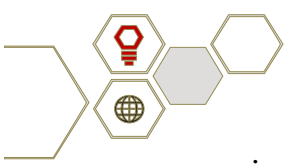
Міжнародні фінансові установи, такі як Світовий банк та Міжнародний валютний фонд (МВФ), також активно сприяють боротьбі з корупцією. Світовий банк, наприклад, включив антикорупційні вимоги у свої програми фінансування, стимулюючи держави до розробки та імплементації ефективних політик.

Серед інших ініціатив варто зазначити Ініціативу прозорості видобувних галузей (ЕІПІ), яка спрямована на забезпечення прозорості доходів від природних ресурсів. Ця ініціатива допомагає країнам підвищити рівень довіри громадськості та запобігти корупційним ризикам у секторі видобутку. [4].

Міжнародні антикорупційні стандарти базуються на принципах прозорості, підзвітності та залучення громадськості. Проте їх впровадження зустрічається з численними викликами, серед яких недостатність ресурсів, відсутність політичної волі та складності адаптації до національних особливостей.

Міжнародні антикорупційні стандарти є важливим інструментом у боротьбі з корупцією, який потребує інтегрованого підходу на локальному, регіональному та глобальному рівнях[13]. Їх ефективне застосування сприяє зміцненню верховенства права, покращенню економічного клімату та створенню справедливого суспільства.

Українські вчені активно досліджують питання міжнародних антикорупційних стандартів, їх вплив на правову систему України та можливості адаптації до національних умов. Наприклад, Андрій Никифоров, суддя-спікер Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, зазначає, що створення таких інституцій, як Національне антикорупційне бюро, Спеціалізована антикорупційна прокуратура та Вищий антикорупційний суд, є важливими кроками для гармонізації українського антикорупційного законодавства з європейськими стандартами. Ольга Просянюк, член робочої групи АСЕ ЕСВА, підкреслює важливість підвищення рівня обізнаності



юристів-практиків щодо антикорупційних інструментів. Вона також зазначає, що міжнародна юридична спільнота може допомогти Україні у формуванні ефективної антикорупційної практики [1]. Ці думки демонструють прагнення українських науковців та практиків інтегрувати міжнародні антикорупційні стандарти в національну правову систему, враховуючи специфіку українського суспільства та виклики, пов'язані з імплементацією таких стандартів.

Чинне адміністративне законодавство України у сфері боротьби з корупцією базується на таких основних нормативно-правових актах, як Закон України "Про запобігання корупції"[5], Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП) [6] та інші спеціалізовані закони. Закон "Про запобігання корупції" визначає основні принципи антикорупційної політики, включаючи прозорість, підзвітність та запобігання конфлікту інтересів [5].

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) виконує функції моніторингу та контролю за дотриманням антикорупційного законодавства [8]. Водночас, Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачає адміністративну відповідальність за порушення антикорупційних норм, таких як неподання декларацій про майновий стан або порушення обмежень щодо подарунків [6]. Попри наявність розвиненої нормативної бази, адміністративне законодавство України має низку слабких місць, які ускладнюють ефективну боротьбу з корупцією:

1.	Недостатня ефективність механізмів контролю. НАЗК стикається з обмеженими ресурсами та складнощами у забезпеченні належного моніторингу декларацій про доходи та майно.
2.	Відсутність чітких процедур. У багатьох випадках адміністративні процедури, пов'язані з розслідуванням корупційних правопорушень, є недостатньо регламентованими, що створює можливості для зловживань.
3.	Недостатня координація між органами. Взаємодія між НАЗК, Національним антикорупційним бюро України (НАБУ) та іншими органами є недостатньо ефективною, що призводить до дублювання



	функцій і втрати часу.
4.	Слабка правозастосовна практика. Судова система часто демонструє низьку ефективність у розгляді справ, пов'язаних із корупцією, що підриває довіру громадян до правосуддя.
5.	Недостатня увага до превентивних заходів. Законодавство більше орієнтоване на покарання, ніж на запобігання корупції, що обмежує його ефективність у довгостроковій перспективі.

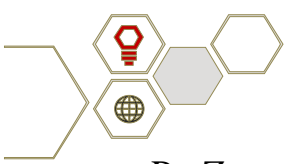
Адаптація міжнародних антикорупційних стандартів є важливим компонентом правової та адміністративної реформи в Україні. Корупція, яка довгий час залишалася однією з найсерйозніших проблем державного управління, вимагає системного підходу та інтеграції передових міжнародних практик для ефективної протидії.

Україна активно співпрацює з Групою держав проти корупції (GRECO), органом Ради Європи, спрямованим на моніторинг та вдосконалення антикорупційних механізмів у країнах-членах. Виконання рекомендацій GRECO призвело до впровадження електронної системи декларування майна посадових осіб. Цей інструмент забезпечує високу ступінь прозорості та запобігає зловживанням владою [11].

Іншим важливим прикладом адаптації є інтеграція стандартів Ініціативи прозорості видобувних галузей (EITI), яку Україна приєднала для боротьби з корупцією у видобувному секторі. Відповідно до цієї ініціативи, компанії зобов'язані публікувати дані про платежі до бюджету, що суттєво знижує корупційні ризики.

У рамках виконання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом Україна прийняла низку антикорупційних реформ. Важливим кроком стало створення Вищого антикорупційного суду, який забезпечує незалежний розгляд справ, пов'язаних із корупцією [10].

Нарешті, одним із найуспішніших прикладів інтеграції міжнародних стандартів стала реформа державних закупівель, яка реалізується через систему



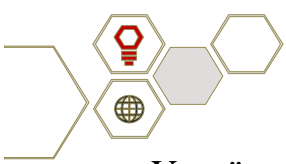
ProZorro. Ця система гарантує прозорість та відкритість процедур закупівель, що значно знижує ризики корупції [9].

Таким чином, адаптація міжнародних антикорупційних стандартів сприяє зміцненню правової системи України, підвищенню довіри громадян до державних установ та формуванню ефективних механізмів боротьби з корупцією [12]. Втім, процес імплементації потребує подальшого удосконалення з урахуванням національних особливостей і викликів.

Для підвищення ефективності адміністративного законодавства у сфері боротьби з корупцією пропонуються такі заходи:

1. **Інституційне зміцнення НАЗК.** Потрібно збільшити фінансування та кадрове забезпечення агентства, а також надати йому додаткові повноваження для проведення розслідувань.
2. **Розробка єдиного кодексу антикорупційного законодавства.** Такий документ дозволить систематизувати всі норми та забезпечити їх узгодженість.
3. **Покращення взаємодії між органами.** Створення єдиної інформаційної платформи для обміну даними між НАЗК, НАБУ та ВАКС дозволить уникнути дублювання функцій.
4. **Акцент на превентивні заходи.** Розробка та впровадження освітніх програм для державних службовців, підвищення прозорості бюджетних процесів, а також створення механізмів громадського контролю за діяльністю державних органів.
5. **Реформа судової системи.** Забезпечення незалежності суддів, впровадження автоматизованого розподілу справ та посилення відповідальності за корупційні правопорушення у судовій сфері.
6. **Адаптація міжнародного досвіду.** Використання рекомендацій GRECO та впровадження кращих практик країн ЄС може сприяти вдосконаленню української антикорупційної політики.

Висновки. У дослідженні обґрунтовано значний вплив міжнародних антикорупційних стандартів на реформування адміністративного законодавства



України, що сприяє посиленню ефективності боротьби з корупцією та зміцненню принципів верховенства права. Аналіз ключових міжнародних документів, таких як Конвенція ООН проти корупції, рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO) та Стамбульський план дій, дозволив визначити найбільш ефективні інструменти та підходи, які можуть бути інтегровані в національну правову систему.

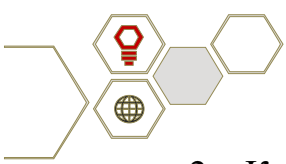
Особливу увагу приділено створенню спеціалізованих антикорупційних інституцій, таких як НАБУ та НАЗК, які стали результатом впровадження міжнародних рекомендацій. Виявлено, що їхня діяльність потребує подальшого вдосконалення, особливо у питаннях незалежності, ресурсного забезпечення та адаптації найкращих практик для українського контексту.

Водночас, імплементація міжнародних стандартів супроводжується рядом викликів, серед яких — недостатня політична воля, обмеженість інституційної спроможності та соціальний опір. Це вимагає комплексного підходу, який включає активну взаємодію між урядом, громадянським суспільством та міжнародними організаціями.

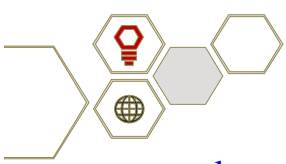
Результати дослідження підтверджують важливість реформування адміністративного законодавства з урахуванням міжнародного досвіду для досягнення прозорості та підзвітності державного управління. Це не лише сприятиме зниженню корупційних ризиків, але й зміцнить довіру громадян до державних інституцій, що є ключовим аспектом сталого демократичного розвитку України.

Список використаних джерел

1. Андрій Никифоров [«ЮРИДИЧНА ПРАКТИКА»](https://pravo.ua/ukrainski-ta-ievropeiski-eksperty-proanalizuvaly-iakymy-maiut-buty-standarty-zakhystu-v-antykoruptionsiynykh-provadhenniakh/) Українські та європейські експерти проаналізували, якими мають бути стандарти захисту в антикорупційних провадженнях <https://pravo.ua/ukrainski-ta-ievropeiski-eksperty-proanalizuvaly-iakymy-maiut-buty-standarty-zakhystu-v-antykoruptionsiynykh-provadhenniakh/>



2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
3. Статут Групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO)
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_144#Text
4. Міжнародна Ініціатива забезпечення прозорості видобувних галузей (ІПВГ) <https://www.mev.gov.ua/storinka/mizhnarodna-initsiatyva-zabezpechennya-prozorosti-vydobuvnykh-haluzey>
5. ЗУ Про запобігання корупції <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. С.В. Книш. Антикоруptionна політика Європейського Союзу: етапи формування, здобутки і перспективи. Актуальні проблеми правознавства. 2024. № 1(37).file:///C:/Users/User/Downloads/1-2024-67-77.pdf
8. Національне агентство з питань запобігання корупції.
<https://nazk.gov.ua/uk/pro-nazk/>
9. ProZorro . Офіційний майданчик Prozorro <https://prozorro.gov.ua/uk>
10. Вищий антикорупційний суд <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>
11. Звіт GRECO: відзначено прогрес України у виконанні антикорупційних рекомендацій для суддів, прокурорів і парламентарів (звіт українською)
<https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zvit-greco-vidznacheno-progres-ukrainy-u-vykonanni-antykoriuptsiynyh-rekomendatsiy-dlya-suddiv-prokuroriv-i-parlamentariv-zvit-ukrainskoyu/>
12. Кузик Денис Олександрович/Зміст поняття корупції як об'єкта державної антикорупційної політики/ АКАДЕМІЧНІ ВІЗІЇ. Випуск 36/2024
file:///C:/Users/User/Downloads/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf
13. Міжнародне антикорупційне законодавство та Конвенція ООН проти корупції: до чого тут Україна? <https://nazk.gov.ua/uk/mizhnarodne->



[antykoruptsiyne-zakonodavstvo-ta-konventsija-oon-proty-koruptsiyi-do-chogo-tut-ukrayina/](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_001-04#Text)

14. Стамбульський план дій з боротьби проти корупції/

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_001-04#Text

15. Нестеренко

Оксана

Вячеславівна

<https://law.ukma.edu.ua/specialists/nesterenko-oksana-vyacheslavivna/>